

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра практичної психології та психодіагностики

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

Теорія та практика психологічного супроводу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ (ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ
ТА ПСИХОТЕРАПІЯ)

другого рівня вищої освіти

за спеціальністю – 053 ПСИХОЛОГІЯ

галузі знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

освітня кваліфікація: МАГІСТР ПСИХОЛОГІЇ

професійна кваліфікація: ПРАКТИЧНИЙ ПСИХОЛОГ. ПСИХОЛОГ-
КОНСУЛЬТАНТ

Силабус навчальної дисципліни

для денної форм навчання

Луцьк – 2021

Програма навчальної дисципліни «Теорія та практика психологічного супроводу» підготовки магістр галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, за освітньою програмою 053 Психологія (Практична психологія (психологічне консультування та психотерапія))

Розробник: Мушкевич Мирослава Іванівна, доктор психологічних наук, професор кафедри практичної психології та психодіагностики

Силабус навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри практичної психології та психодіагностики

Протокол № 2 від 08.09.2021 р.

Завідувач кафедри:

(Л. Магдисюк)

© Мушкевич, 2021 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. ОПИС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Форма навчання: денна	05Соціально-поведінкові науки 053Психологія Магістр психології	Вибіркова
		Рік навчання: 1
Семестр: 2		
Лекції: 16 год.		
Практичні: 12 год.		
Лабораторні: 12 год.		
Самостійна робота: 72		
Консультації 8 год.		
Змістовні модулі: 2		
Форма контролю: залік		
Кількість кредитів: 4		
Кількість годин: 120		

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП: Мушкевич Мирослава Іванівна.

Науковий ступінь: доктор психологічних наук.

Вчене звання: доцент.

Посада: професор кафедри практичної психології та психодіагностики

Контактна інформація: мобільний телефон +380951560684;

електронна адреса: mushkevych.myroslava@vnu.edu.u

mira_mush@yahoo.com

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру

щосереді з 13.00 до 14.00 в кабінеті № 202. В разі додаткової потреби в консультації час узгоджується.

3. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна спрямована на поповнення теоретичних знань студентів щодо таких специфічних особливостей надання психологічної допомоги, як супроводу, складовими якого є психодіагностика, психоедукація, психоконсультація та психотерапія.

Особлива увага і детальний аналіз приділяється психологічним особливостям і механізмам розвитку кризових ситуацій у сім'ї, конструктивному погляду на кризу як можливість окремої людини пізнати себе та інших, вийти на якісно новий рівень усвідомлення свого життя.

Вивчення курсу «Теорія та практика психологічного супроводу» не обмежується засвоєнням теоретичного матеріалу, також формує у студентів певні практичні навички. Вивчення цієї дисципліни проводиться в формі лекцій, практичних робіт та самостійної роботи студентів із підручниками, конспектами лекцій, додатковою літературою.

Метою дисципліни є розширення загальної теоретичної підготовки студентів а також формування у них практичного бачення своєї професійної діяльності у сфері психологічного супроводу.

Основними завданнями є:

- 1) ознайомити із понятійним апаратом теми;
- 2) надати інформацію про психолого-педагогічний супровід;
- 3) оволодіти основними методами дослідження сім'ї, її психоедукації;
- 4) розглянути сучасні технології психологічного супроводу.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (КОМПЕТЕНТНОСТІ)

Інтегральна компетентність (ІК). Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії,

ЗК9 Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності.

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.

СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Додаткові спеціальні компетенції.

СК-13. Здатність здійснювати психоконсультативну роботу відповідно до запиту під супервізією викладача-практика (супервізора).

СК-14. Здатність до досягнення необхідних стандартів знань та умінь з

психології для продовження навчання на наступному рівні вищої освіти.

СК-15. Здатність до розроблення концептуальних та інноваційних проектних рішень з планування психологічної діяльності (супроводу).

СК-16. Здатність до достатніх фахових компетентностей, щоб претендувати на первинні посади щодо психологічної діяльності.

Програмні результати навчання.

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки. ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР11. Скласти та реалізувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР12. Скласти та реалізувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

5. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ПРО СТРУКТУРУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Теорія психологічного супроводу						
Тема 1. Психологічний супровід як методологічна парадигма. Поняття психологічного супроводу. Історія поняття супроводу у психологічній літературі.	13	2			10	1
Тема 2. Формування концептуальних засад психологічного супроводу	17	2	2	2	10	1
Тема 3. Розмежування понять суміжних до психологічного супроводу	17	2	2	2	10	1

Тема 4. Психологічний супровід у віковій та педагогічній психології	17	2	2	2	8	1
Разом за модулем	64	8	6	6	40	4
Змістовий модуль 2. Практика психологічного супроводу у різних напрямках роботи психолога						
Тема 5. Психологічний супровід сім'ї як системи	11	2	2	2	8	1
Тема 6. Психологічний супровід у соціальній психології	15				8	1
Тема 7. Психологічний супровід у клінічній психології	15	2	2	2	8	1
Тема 8. Програми психологічного супроводу. Етапи та основні складові психологічного супроводу. Ефективність психологічного супроводу	15	2	2	2	8	1
Разом за модулем	56	8	6	6	32	4
Всього годин:	120	16	12	12	72	8

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Тема. Формування концептуальних засад психологічного супроводу 1) Формування концептуальних засад психологічного супроводу 2) Психологічні підходи Ю. Слюсаріва 3) Психологічний супровід Р. Овчарової 4) Психолого-педагогічний супровід О. Козакової, М. Бітянової 5) Психологічний супровід в українській психологічній думці	2
2.	Тема. Розмежування понять суміжних до психологічного супроводу 1) Поняття психологічного супроводу. 2) Поняття психологічного консультування 3) Поняття психологічної терапії 4) Поняття психологічної підтримки 5) Поняття психологічної реабілітації	2
3.	Тема. Психологічний супровід у віковій та педагогічній	2

	психології 1) Психологічний супровід у віковій та педагогічній психології 2) Психологічний супровід дітей різних категорій 3) Психологічний супровід батьківсько-дитячих стосунків 4) Поняття психолого-педагогічного супроводу	
4.	Тема 5. Психологічний супровід сім'ї як системи 1) Психологічний супровід сім'ї як системи 2) Психологічний супровід шлюбної підсистеми 3) Психологічний супровід батьківської підсистеми 4) Психологічний супровід сиблінгової підсистеми	2
5.	Тема7. Психологічний супровід у клінічній психології 1) Психологічний супровід у клінічній психології 2) Психологічний супровід психосоматичних хворих 3) Психологічний супровід осіб із особливими потребами 4) Психологічний супровід онкохворих осіб 5) Психологічний супровід осіб із набутою та вродженою патологією	2
6.	Тема 8. Програми психологічного супроводу 1) Програми психологічного супроводу. 2) Етапи та основні складові психологічного супроводу 3) Основні складові психологічного супроводу	2
Всього годин		12

Заняття включають інтерактивні форми навчання:

- Творчі завдання
- Дискусії
- Робота в малих групах
- Робота в парах
- Розгляд кейсів
- Рольова гра

Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз власної діагностично-консультативно-терапевтичної діяльності тощо.

7. ВИДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ, ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ

Самостійна робота студентів, це індивідуальна навчально-дослідна чи науково-дослідна робота студентів (за вибором) передбачає:

- а) підготовку огляду наукової літератури (есе);
- б) підготовку ілюстративного матеріалу за темами, які вивчаються (виготовлення таблиць, схем, малюнків і т. п.);
- в) підготовку матеріалів та доповідей до наукових семінарів, конференцій та інших навчально-наукових заходів.

8. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ: РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль здійснюється на кожному практичному та лабораторному занятті за результатами виконання практичних завдань й усних відповідей студентів із теми, що вивчається.

Оцінка практичної роботи та лабораторного заняття залежить від якості виконання усіх завдань, оформлення, висновків. Практичні заняття оцінюються **від 0 до 2 балів**.

0 балів виставляється за поверхневу відповідь: відповідь хаотична, фрагментарна, відтворення заученого матеріалу без усвідомлення його суті, без використання демонстраційного матеріалу.

0,5 балів виставляється за поверхневу відповідь на основі прочитаної лекції: відповідь хаотична, фрагментарна, відтворення заученого матеріалу без усвідомлення його суті, без використання демонстраційного матеріалу.

1 бал студент отримує за усну відповідь на занятті у тому разі, якщо ця відповідь послідовна, чітка, структурована, логічна, за матеріалом основних підручників; часткове вміння наводити власні приклади и здійснювати їх порівняльний аналіз; часткове розкриття суті основних термінів з супервізії.

2 бали студент отримує в тому разі, якщо ця відповідь чітка, структурована, логічна; включає узагальнені, систематизовані позиції; побудована на основі матеріалу лекції та кількох підручників; аргументоване посилення на додаткові наукові джерела, спеціальну літературу, наведення власних прикладів; порівняльний аналіз понять з супервізії.

В оцінювання також враховуються «інші види робіт», такі як участь в терапевтичному процесі у роботі з дорослими та дітьми під супервізію викладача-психотерапевта та проведення супервізорських занять, де студент виступає в ролі супервізора. **Оцінювання цього типу роботи здійснюється в межах 0-8 балів.**

Підсумковий контроль передбачає виконання модульних контрольних робіт. За виконання модульних контрольних робіт студент може отримати максимум 60 балів.

Оцінка з дисципліни виставляється за національною шкалою, за 100-бальною системою та за шкалою ECTS.

Таблиця 4

Поточний контроль (мах = 40 балів)									Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Самостійна робота	М 1	М 2	100 балів
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	30 б.	30 б.		
								16 балів			

Шкала оцінювання

Таблиця 7

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	Якісна	Зарахована
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 – 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 – 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Кобильченко В. В. Психологічний супровід дітей дошкільного віку з порушеннями зору : монографія / В. В. Кобильченко ; Інститут спеціальної педагогіки НАПН України. – Полтава : ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2015. – 205 с.
2. Кобильченко В. Супровід як проблема сучасної психологічної науки [Електронний ресурс] / В. Кобильченко. – Режим доступу : http://ispukr.org.ua/kobulchenko_v.html
3. Кухарчук О. В., Игнатъева К. В. Психологическое сопровождение семьи, воспитывающей ребёнка с ограниченными возможностями здоровья [Электронный ресурс] / О. В. Кухарчук, К. В. Игнатъева // Психология, социология и педагогика. – 2016. – № 9. – Режим доступа : <http://psychology.snauka.ru/2016/09/7121>.
4. Мушкевич М. І. Психологічний супровід сімей, що мають проблемних дітей : монографія / М. Мушкевич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2019. – 456 с.

5. Основи психотерапії та когнітивно-поведінкової діяльності : навч. посібник / М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна, С. В. Борцевич, П. Д. Гайдучик ; за заг. ред. М. І. Мушкевич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2018. – 420 с.
6. Психологія молодого сім'ї [Текст] : монографія / Мушкевич М. І., Федоренко Р. П., Дучимінська Т. І., Магдисюк Л. І. – Луцьк : Вежа-Друк, 2018. – 308 с.
7. Психологічне консультування та психотерапія: зміст, прийоми, технології [Текст] : навч. посіб. / Федоренко Р. П., Мушкевич М. І., Коширець В. В. – Луцьк, Вежа-Друк, 2018. – 300 с.
8. Психологічний супровід сім'ї, що має проблемну дитину: теорія і практика / М. І. Мушкевич // Психологічні технології ефективного функціонування та розвитку особистості : монографія / [за заг. ред. С. Д. Максименка, С. Б. Кузікової, В. Л. Зливкова]. – Суми : Вид.-во СУМДПУ ім. А. С. Макаренка, 2019. – С. 420–441.
9. Психологія молодого сім'ї : монографія / Р. П. Федоренко, М. І. Мушкевич, Т. І. Дучимінська, Л. І. Магдисюк. – Вид. 2-ге, доповн. та змін. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. – 392 с.
10. Савчин М. В. Психологічний супровід розвитку особистості студента з обмеженими можливостями [Електронний ресурс] / М. В. Савчин // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – Хмельницький : Нац. акад. Держ. прикорд. служб. України, 2012. – Режим доступу : file:///C:/Users/User/Downloads/Vnadps_2012_1_41.pdf
11. Система соціального і психолого-педагогічного супроводу дітей пільгових категорій : навчально-методичний посібник [Текст] / О. І. Василькова, І. В. Родигіна, М. І. Гринчук та ін. – Донецьк : ДонІІПО. «Витоки», 2006 – 206 с.
12. Слободенюк Л. І. Психологічний супровід у школі : мета, завдання, функції / Л. І. Слободенюк // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2009. – №10 (10). – С. 2-5.
13. Слюсарев Ю. В. Психологическое сопровождение как фактор активизации саморазвития личности : автореф. дис. ... канд. психол. наук

- : 19.00.01 / Ю. В. Слюсарев. – Санкт-Петербург. гос. ун-т. – Санкт-Петербург, 1992. – 16 с. 38.
14. Смирнова Е. Г. Психолого-педагогическое сопровождение формирования осознанного родительства в молодой семье [Электронный ресурс] : дис. ... канд.. психолог. наук : 19.00.07 / Кург. гос. ун-т ; Смирнова Елена Геннадьевна. – Курга, 2008. – 249 с. – Режим доступа : <http://www.dissercat.com/content/psikhologo-pedagogicheskoe-soprovozhdenieformirovaniya-osoznannogo-roditelstva-v-molodoi-s-0#ixzz4nUX3K9Uh>.
15. Соколов В. В. Сучасні тенденції психологічного супроводу діяльності реабілітаційних закладів освіти в країнах Західної Європи : дис. ... канд.. психолог. наук : 19.00.08 / АПН України, Ін-т спец. педагогіки ; Соколов Валерій Валентинович. – Київ, 2009. – 224 с.
16. Тюптя О. В. Психологічний супровід батьківства / О. В. Тюптя // Збірник наукових праць. Психологічні науки. – Київ, 2003. – Т. 2. – Вип. 8. – С. 269-274.
17. Фёдорова Ю. П. Психологическое сопровождение личностного развития младших школьников в частной школе : дис. ... канд.. психолог. наук : 19.00.07 / Вятский гос. гуманитар. ун-т. ; Фёдорова Юлия Павловна. – Курск, 2004. – 190 с.

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

- 1) Історія поняття супроводу у психологічній літературі.
- 2) Психологічний супровід як методологічна парадигма.
- 3) Поняття психологічного супроводу.
- 4) Формування концептуальних засад психологічного супроводу.
- 5) Психологічні підходи Ю. Слюсаріва.
- 6) Психологічний супровід Р. Овчарової.
- 7) Психолого-педагогічний супровід О. Козакової, М. Бітянової.
- 8) Психологічний супровід в українській психологічній думці.

- 9) Поняття психологічного супроводу.
- 10) Поняття психологічного консультування.
- 11) Поняття психологічної терапії.
- 12) Поняття психологічної підтримки.
- 13) Поняття психологічної реабілітації.
- 14) Психологічний супровід у віковій та педагогічній психології.
- 15) Психологічний супровід дітей різних категорій.
- 16) Психологічний супровід батьківсько-дитячих стосунків.
- 17) Поняття психолого-педагогічного супроводу.
- 18) Психологічний супровід сім'ї як системи.
- 19) Психологічний супровід шлюбної підсистеми.
- 20) Психологічний супровід батьківської підсистеми.
- 21) Психологічний супровід сиблінгової підсистеми.
- 22) Психологічний супровід у соціальній психології.
- 23) Психологічний супровід організацій.
- 24) Психологічний супровід осіб різних соціальних категорій.
- 25) Психологічний супровід професійної спроможності.
- 26) Психологічний супровід толерантності особистості.
- 27) Психологічний супровід у клінічній психології.
- 28) Психологічний супровід психосоматичних хворих.
- 29) Психологічний супровід осіб із особливими потребами.
- 30) Психологічний супровід онкохворих осіб.
- 31) Психологічний супровід осіб із набутою та вродженою патологією.
- 32) Програми психологічного супроводу.
- 33) Етапи та основні складові психологічного супроводу.
- 34) Основні складові психологічного супроводу.
- 35) Ефективність психологічного супроводу.
- 36) Методи та засоби перевірки ефективності психологічного супроводу.